

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Vår dato:

07.05.2026

Vår ref:

2020/35024

Deres dato:

Deres ref:

HVALER KOMMUNE TEKNIKK, BYGGESAK OG
INFRASTRUKTUR
Storveien 32
1680 SKJÆRHALDEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Brage Sævarang, 32266607

Inspeksjon ved Hvaler avløpsnett i Øra avløpsanlegg - 2026.011.I.SFOS

Rapport etter tilsyn 15. april 2026

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn hos Hvaler kommune teknikk, byggesak og infrastruktur (virksomhetsnummer: 974637200).

Rapporten består av følgende deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet
- Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i del 2.

Statsforvalteren avdekket avvik som dere må rette snarest

Statsforvalteren avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Kommunens internkontrollsystem har mangler
- Avvik 2: Kommunen følger ikke opp sitt ansvar for kunnskapsinnhenting om påvirkning og tilstand til relevante resipienter

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Hvaler kommune må snarest rette opp avvik. Dere må sende statsforvalteren en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet innen 10.08.2026.

E-postadresse:
sfospost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Pb 325
1502 Moss

Besøksadresse:
Moss: Vogts gate 17
Drammen: Dr. Hansteinsgate 9
Oslo: Stensberggata 27

Telefon: 69 24 70 00
www.statsforvalteren.no/os
Org.nr. 974 761 319

Statsforvalteren påpeker anmerkninger

Vi har følgende anmerkninger:

- Anmerkning 1: Samordning med Fredrikstad kommune og FREVAR KF kan forbedres

Anmerkning er et forhold som vi mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Dere må betale gebyr

Hvaler kommune må betale et gebyr på 53 800 kr for tilsynet.

Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Kommunens internkontroll har mangler

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelsen punkt 1.4, punkt 3.1 og punkt 10

Beskrivelse av krav

Virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhets- lovgivningen.

Kommunen plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at selskapet overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Kommunen plikter å holde internkontrollen oppdatert.

En klimatilpasset miljørisikovurdering skal gjennomføres.

En kritisk gjennomgang av forhold som kan forårsake utilsiktede forurensningsutslipp skal foretas. Risikovurderingen skal legge spesiell vekt på sårbare ledningsanlegg og utstyr, sårbare vannforekomster, områder med mulige brukerkonflikter samt klimaeffekter som følge av økt nedbørintensitet. På grunnlag av utførte risikoanalyser og fastsatte akseptable risikonivåer for skadelige hendelser som følge av utslipp, må det planlegges og gjennomføres tiltak for å overholde akseptabelt risikonivå.

Risikovurderinger skal evalueres minst 1 gang pr. år og oppdateres jevnlig. Skriftlig dokumentasjon på årlig gjennomgang skal oppbevares i minst fem år og kunne fremvises på tilsyn.

Vi forutsetter at miljørisikovurderingen og tiltaksprioriteringer i kommunen er samordnet med FREVAR KF og Fredrikstad kommunes miljørisikovurdering og prioriteringer.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Miljørisikovurdering

Kommunen har en miljørisikovurdering som blant annet inneholder vurderinger knyttet til overløp fra pumpestasjoner og naturverdier i aktuelle resipienter. Miljørisikovurderingen manglet likevel relevante vurderinger knyttet til pumpestasjonen til Fredrikstad kommune og Øra avløpsrensaneanlegg. Hvaler kommune har gjort vurderinger knyttet til pumpestasjonen til Fredrikstad

kommune og har besluttet at de skal etablere en ny ledning slik at avløpsvannet ikke ledes via Fredrikstad sin pumpestasjon. Disse vurderingene var imidlertid ikke skriftliggjort i miljørisikovurderingen.

Kommunen har interne retningslinjer om å revidere miljørisikovurderingen omtrent hvert andre år. I tillatelsen er det et krav om at risikovurderingen skal evalueres en gang i året. Det manglet en skriftlig rutine for å sikre at dette faktisk ble gjennomført. Det var også et år kommunen hadde planlagt å revidere miljørisikovurderingen der det ikke ble gjort.

Avviksregistrering

Kommunen har oversikt og registrerer overløp som avvik i et eget excel-skjema. Kommunen har også et eget internt avvikssystem. Det var ikke registrert noen avvikshendelser til ytre miljø i kommunens interne avvikssystem. Det ble opplyst om at det heller ikke hadde vært avvikshendelser knyttet til ytre miljø utover overløp. Kommunen kunne ikke under tilsynet fremvise en rutine for hvordan overløpshendelser skal følges opp og registreres. Det manglet også en skriftlig definisjon på når et avvik skal registreres i det interne avvikssystemet og når det kun skal legges inn i excel-skjema for overløp.

Avvik 2: Kommunen følger ikke opp sitt ansvar til kunnskapsinnhenting om tilstand og påvirkning i relevante resipienter

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelsen punkt 6

Beskrivelse av krav

Kommunen skal delta i et samordnet overvåkingsprogram med vannområdet Glomma Sør. Det skal bygges opp kunnskap om vannmiljøet gjennom tiltaksrettet overvåking. Kommunen skal utføre regelmessige undersøkelser og overvåking av de vannforekomster som påvirkes av avløpsvann som tillatelsen omfatter. Kommunens overvåkingsprogram skjer innenfor et samordnet overvåkingsprogram med vannområdet Glomma Sør.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Det framkom under tilsynet at kommunen ikke har utført egne undersøkelser eller overvåking av vannforekomster som påvirkes av avløpsvann. Kommunen tok sporadisk vannprøver med fokus på badevannskvalitet, men ikke opp mot ytre miljø. Kommunen har heller ikke samordning om undersøkelser og overvåking med vannområdet Glomma Sør. Det gjennomføres, etter det kommunen kjenner til, ikke overvåking av alle vannforekomster som påvirkes av avløpsvann som tillatelsen omfatter og kommunen har ikke vurdert om relevante parametere prøvetas.

Anmerkning 1: Samordning med Fredrikstad kommune og FREVAR KF kan forbedres.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Hvaler kommune har noe dialog og samarbeid med Fredrikstad kommune og FREVAR KF, spesielt knyttet opp til drift og enkelte prosjekter. De samarbeider blant annet om et prosjekt for å vurdere saltvannsinnelekk. Kommunen har dialog gjennom vakttelefon dersom noe oppstår. Samordningen kan med fordel være tettere for å sikre god drift av det samlede avløpssystemet.

Vedtak om gebyr

Statsforvalteren vedtar at Hvaler kommune må betale et gebyr på 53 800 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 07.04.2026 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Dere har rett til å klage på vedtaket. Retten til å klage er gitt i forvaltningsloven kap. VI. En klage bør være skriftlig begrunnet og må sendes til Statsforvalteren innen tre uker etter at dere mottok dette brevet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av Hvaler kommune sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av statsforvalterens risikobaserte tilsyn.

Fra statsforvalteren deltok

- Brage Sævarang
- Anniken Kvam

Kontaktperson hos Hvaler kommune

- Per-Kåre Berg Rubach

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende Hvaler kommune ble kontrollert under tilsynet:

- Hvaler avløpsnett Øra RA

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til forurensende aktivitet:

- Internkontroll
- Utslipp til vann

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Tillatelse etter forurensningsloven til drift av avløpsanlegg for transport av avløpsvann for Hvaler kommune 2019.0141.T (18.02.2019)
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Hovedplan for vann og avløp
- Oversikt over overløpshendelser
- Miljørisikovurdering

Del 4: Annen informasjon

Andre forhold

Hvaler kommune har avslått påkoblinger til offentlig ledningsnett som følge av kapasitetsutfordringer. Kommunen har vedtatt tilknytningsstopp for enkelte områder og vurderer i tillegg fortløpende i enkeltsaker. Dette innebærer område med spredt avløp ikke prioriteres og at hytteområder ikke kan kobles til kommunalt vann. Kommunen har fokus på å sikre god funksjon for eksisterende abonnenter og vedtatte utbyggingsområder, før de kobler på andre. Kommunen opplyser om at det er god dialog mellom plan og kommunalteknisk for å sikre kapasitet.

Dere har anledning til å kommentere på rapporten

Dere har anledning til å kommentere på faktiske feil i denne rapporten. Eventuelle kommentarer må sendes statsforvalteren innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er tilgjengelig for offentligheten via statsforvalterens postjournal på einnsyn.no, i tråd med offentlighetsloven.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvern avdelingen

Brage Sævarang
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent